

KINDERRECHTEN ZIJN TOCH UNIVERSEEL, NIET?

Kind zonder papieren, kind met rechten

Hongarije wil een hek van vier meter hoog bouwen op de grens met Servië om de vluchtelingenstroom een halt toe te roepen. Vluchtelingen zullen daar letterlijk op een muur van angst botsen. 'Overspoeld', 'criminelen' en 'aanzuigeffect' zijn bij ons zowat de meest gebruikte woorden als het over asielzoekers gaat. We hebben schrik. Zoveel schrik dat we de kwetsbaarheid van de vluchteling nauwelijks nog (willen) zien. Voor de betrokken kinderen en jongeren leidt dat keer op keer tot persoonlijke drama's.

Anahid is 11. Ze is in Frankrijk geboren, maar woont al tien jaar in België. Haar mama is Armeense, heeft een verstandelijke beperking en verblijft al meer dan tien jaar zonder papieren in België. Haar grootouders zijn hier ook. Met papieren. Zij dragen al tien jaar zorg voor Anahid en haar mama. Ze belde ons zelf op. Ze is bang. Ze moet samen met haar mama het land uit. Naar Armenië. Een land waarvan ze de taal niet spreekt en de cultuur niet kent. Mee met een mama die niet voor zichzelf kan zorgen.

We vinden geen woorden meer

Waarom beschermen we deze groep kwetsbare kinderen niet? Kinderen en jongeren zonder papieren kloppen vandaag aan bij het Kinderrechtencommissariaat. Ze brengen ons vaak in verlegenheid. Omdat ze in een heel kwetsbare situatie zitten, maar ook omdat het belang van het kind veel te weinig meespeelt bij beslissingen over kinderen en hun gezin. Wij vinden op dit ogenblik geen woorden meer om aan deze kinderen uit te leggen wat met hen gebeurt. Er is hun angst, de enorme onzekerheid. Ze zijn met honderden. De kinderen die hier zijn geboren, die hier al jaren naar school gaan, hun leven hebben en toch bericht kregen dat ze het land moeten verlaten. Ze voelen zich opgejaagd wild. De school die hen niet alleen onderwijs verstrekt, maar ook een veilige omgeving biedt, kan morgenochtend tot het verleden behoren. Ze hebben er altijd van gedroomd

verder te kunnen studeren. Ze maken zich zorgen om hun ouders, hebben schrik om hun vrienden te verliezen.

We kunnen onze kop niet langer in het zand steken. Zonder enige moeite ontstaat nieuwe regelgeving die ons tegen de 'gevaarlijke asielzoeker' moet beschermen. Maar tegenover de vele asielzoekers die in gevaar zijn, blijven we structureel onmondig. We maken bovendien vele gezinnen op de vlucht vaak nog kwetsbaarder door de leden van het gezin te scheiden. De vader wordt in een gesloten centrum geplaatst, de moeder en de kinderen in een terugkeerwoning. Het belang van het kind, het leidende principe van het Internationale Kinderrechtenverdrag, moet in elke beslissing over kinderen helemaal bovenaan staan. Dat is geen vrijgeleide naar een permanent verblijf voor iedereen die dat wil. Het is wel een oproep om bij elke beslissing de veiligheid van elk kind te verzekeren. Dat gebeurt vandaag niet. Getuige daarvan het verhaal van Anahid en de intussen zovele anderen.

Leidraad

Kinderen op de vlucht zouden een stuk minder kwetsbaar moeten zijn. Net als hun ouders, leerkrachten, opvoeders en burens, trouwens. Volgende drie principes kunnen daarvoor een leidraad zijn.

1. Het is in het belang van het kind zijn recht op een gezinsleven te eerbiedigen. Kinderen, en zeker kinderen in nood, hebben het recht op steun van hun beide ouders. Ondersteun kwetsbare gezinnen in plaats van hen nog kwetsbaarder te maken. Jonge kinderen in voor hen vreemde landen droppen en gezinnen uit elkaar rukken horen daar niet bij.
2. Versterk het recht op onderwijs voor kinderen op de vlucht. Voor zowel kinderen die hier kunnen blijven als diegenen die ons land moeten verlaten, is het een diploma of getuigschrift behalen cruciaal. De kwaliteit van ons onderwijs is hoog, het engagement van heel wat leerkrachten tegenover deze groep kinderen groot. Maak hier gebruik van en werk een gedifferentieerde regeling uit zodat alle kinderen maximale onderwijskansen krijgen.
3. Betrek de vele vrijwilligers en professionals voor je de finale beslissing neemt over de duurzame oplossing voor kinderen op de vlucht. Nu ligt die bevoegdheid enkel bij de Dienst Vreemdelingenzaken. Oplossingen in het belang van het kind vragen expertise op meerdere vlakken. Neem de ervaring van voogden, leerkrachten, opvoeders en pleegouders ernstig en geef ze een gelijkwaardige stem in het beslissingsproces. Op die manier kan het belang van de jongere adequater worden ingeschat.

Laten we daar de komende periode met bekwame spoed werk van maken. Want het is nu al veel te laat.

De school die kinderen een veilige omgeving biedt, kan morgenochtend tot het verleden behoren